

WWW.UNILIB.RS

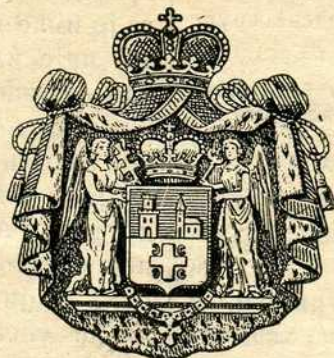
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Милош. 12. 22

СРПСКИ СИОН

Год. IX.

Број I.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 3. јануара 1899.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Превод са мађарскога оригинала

Кр. уг. министар око особе Његова Величанства

Бр. 4.

Преузвишени господине Архиепископе, Патријарше!

Његово царско и Апост. краљевско Величанство благоизволело је најмилостивије наредити, да се изјави највиша захвалност на поздраву и жељама, које је Ваша Преузвишеност о владаачкој педесетогодишњици Његовој путем Господина кр. уг. министра-председника поднела.

Кад имам част овим одговорити тој превишњој наредби, молим да Ваша Преузвишеност прими искрену изјаву мојега одличнога поштовања.

Беч, 8. јануара 1899. године.

Емануел Сечењи с. р.

ПРЕУЗВИШЕНОМ ГОСПОДИНУ

ГЕОРГИЈУ БРАНКОВИЋУ

ПРАВОМ ТАЈНОМ САВЕТНИКУ, КАВАЉЕРУ РЕДА ГВОЗДЕНЕ КРУНЕ I СТЕПЕНА ИТД.
АРХИЈЕПИСКОПУ КАРЛОВАЧКОМУ И МИТРОПОЛИТУ-ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМУ

у Карловцима.

МИРОН

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ ПАКРАЧКЕ
ЕПИСКОП

австријско-императорског ордена гвоздене круне
II. степена кавалер,

благочестивом и благовјерном клиру и народу богохраниме
Епархије своје мир и благослов моли од свемогућег и
милостивог Бога и Спаса Исуса Христа, а од сми-
рености своје шаље архипастирски поздрав и
братско цјеливање.

Сваки створ божји, слави данас и хвали Бога, што је послао Сина Свога на земљу, да ослободи човјека од гријеха, и измири с Богом. Но славити и хвалити Бога, данас и свагда, дужап је особито човјек, јер он је и добио и добива од Бога непрестано понајвише.

Једин човјек добио је од Бога образ и подобије Његово, а то је од божје душе душу, од силе божје и моћи, од мудрости и светости добио је човјек по један дио, тако да и ми људи можемо, у колико нам допушта Бог, да будемо моћни, мудри и праведни, благи и милостиви. А и вјечни смо душом нашом, која је дио један душе божје.

С тим образом божјим и подобием добио је човјек и слободу воље, а то је, да може живјети, мислити и радити, добро и зло, како му је кад у вољи. А и власт је добио човјек од Бога, да буде господар свега што је на земљи, у води, у зраку. Све да служи човјеку, све да је подложно њему, као сину божјем и наслједнику овдје на земљи.

И за све то, дужан је човјек да хвали Бога непрестано, и да се показује достојним образа божјег и подобија, достојним власти и одликовања као сина божјег и наслједника, па и последије повријеђенога на себи образа божјег.

Са повријеђеним образом божјим теже нам је много живјети сада, него ли негда док образ божји на нама још није био повријеђен, док још није био човјек на зло употребљив слободу воље своје, и чуо ону божју: „у зноју лица свога, једи хљеб свој!“ а то је, животу нашем и основа и потка — *шруд и мука!*

С часом, кад је чуо човјек ту нову

заповјед, и осјетво труд и муку, с тим часом наступила је међу људима, што по се вели „борба за живот“, и ко је слушао ту нову заповјед божју, и био добар, био вриједан и уредан; ко се је „знојио“, свега је имао и на претек. А ко се није „знојио“ тај није имао ни онолико, колико је требао за живот себи и својима. И шта је последије тога било? Смињало се, радило се, како ће да се живи о што мање муке своје, о што мање зноја свога, а на рачун другог. А то онет није могло бити без непрестаног боја људи између себе — оних који су имали, и оних, који није имали свега онога што су требали и желели да имају и они.

Та „борба за живот“ како је отпочела код прве браће, тако ево траје и данас, и задаје велике бриге државницима и свештеницима, родољубима и човјекољубима свију просвијећених земаља и народа подједнако. И са свију страна пита се како да се ријешити питање то, тај нашега времена гордијев чвор, што по се заплео већ доста јако, и што по је завео већ доста далеко на странпутице многог и многог.

У тој борби за живот било је и биће најглавније питање: *земља и новац*. И звани и незвани истичу се особито у новије доба са предлозима својима: како да се ријешити то питање: *неједнаке подјеле земље и новаца*, тај нашега времена гордијев чвор.

Српски народ наш, у земљама круне св. Стевана — хвала Богу, а хвала и краљу — још и данас има земље саразмјерно и доста и добре. Нисмо истина сви одржали све, што смо наслједили од честитих отаца наших и дједова. Многи наш комад прешао је у друге, а у туђе руке, но и наши су њеки и њеки проширили опет своја поља земљом, која није била увијек наша.

И ма да је тако, Богу хвала, код нас, то ипак неће згорега бити, ако се данас, као на Рождества Христова Праздник, позабавимо мало с тим сувременим питањем *замље и новаца*.

Но пре свега запитајмо се, који су људи Богу боље у вољи, да ли они, који раде и штеде, и тако множе добра своја

у свему, или људи, који не раде и не штеде, и тако не множе добра своја ни у чем, него падају с дана у дан, све ниже и ниже, док не пропану папошљетку сасвим.

Свакако да су милији Богу људи, који се труде и раде, који знојем својим и штедњом добра своја множе, Богу на славу, а у корист и своју и ближњих својих. Милији су да, и Богу, а и нама, људи, који паметно живе и не расипају иметка свога, не троше непотребно снаге своје и не губе ни за што на свијету душе своје образа божја на себи и у себи.

Бог је господар земље и свега што је на земљи. Господар је и наш и свега што је наше, господар и тијела нашега и душе.

А шта је лих наше? Наше су способности наше. Оно што знамо и умјемо. Наш су особац добра дјела наша, која иду с нама и на други свијет. Наше је право да можемо оно што је наше, уживати али не упропашћивати. Тако можемо уживати плод и род земље наше, по саму земљу, очевину, дједовину нашу продати, утрошити *несмијемо*. Са дрвета нашега плод и род уживати можемо, но само дрво, милошту стару, посјећи, затрти *несмијемо*. Тако ни тијела нашега ни душе *главницу*, снагу нашу, здравље и поштење штетити, слабити — *несмијемо*. А зашто? за то, што за сваку штету на иметку нашем у образу божјем, на тијелу нашем и души, одговарамо Богу, овога свијета и онога.

Све што имамо, под рачуном имамо. Уживати можемо све што је наше, ал о свему рачуна дати морамо. — „*Сине уживај, али знај, да о свему рачуна дати мораш,*“ вели Премудри. Све што смо примили, морамо и вратити — оставити дјети нашој у наслједство, и то и боље и више, него што смо ми примили. А зашто? За то, да докажемо да смо живи били и вршили заповјед божју: „*у зноју лица свога једи хљеб свој*“, даље, да докажемо, да смо благодарни Богу и онима, који су нам добра своја умножили, сачували и предали у аманет. А дужни смо и ми предати потомству нашем у аманет, и више и боље, него што смо сами примили, међу осталим и зато, што је на нама образ божји

и подобије, а то је, снага и моћ, а уједно и *дужности* радити и напредовати у свему.

И по томе гријеше они, који затиру добра своја, мјесто да их множе; или који убијају здравље своје, мјесто да га чувају; или закупају — по св. еванђелију — дарове своје у земљу, мјесто да раде с њима и напредују у свему. Гријеше Богу, себи и својима и они, који скрштених руку стоје беспослени, док међутим други раде и одмичу унапријед. Гријеше уопште сви, који су као и они, што имају очи, а невиде; имају уши, а не чују; имају душу, а живе и раде као да немају душе.

И шта од свега тога папошљетку буде? Такви људи изгубе иметак свој, изгубе здравље тијела и душе, и повуку обично и друге за собом у пропаст. Тако пропану поједини људи, тако читаве куће и племена, и оставе сиротињу и слаботињу својима у наслједство.

На *тај* се начин умножила сиротиња до данас тако, да свима свију просвијешених народа родољубима, задаје озбиљну бригу, како ће да се ријешити то нашега времена велико *сирошњско питање*. То питање може да се ријешити и ријешити се помоћу божјом лако, ако се *понајприје* покају и поправе они, који су нерадом својим и трошком сувишним згријешили себи и својима. Ако се лијењи и поспани освијесте и прихвате посла, као што учи Премудри: „*Сине, не љуби сна, да не осиромашити*“; и даље: „*рука немарна осиромашава, а вриједна обогаћива*“; и „*ко ради своју земљу, биће сит хљеба, а ко иде за безпослицом наситиће се сиротиње*.“ А даље ријешити се то питање лако, ако се и трошације освијесте и не троше ништа, док, најприје не срачунају, *шта* и *колико* могу да троше јер ако ћемо да тражимо сиротињи нашој и неимаштини узрока и почетка, ми ћемо га наћи *понајприје* и *понајвише* у нераду нашем и трошењу без праве потребе и рачуна права. А овамо је посао и зној с једне стране, а с друге добар и поштен о животу нашем и раду рачун, оно, што управо и даје тијелу нашем и духу снаге и здравља, а животу нашем праве угодности, вриједности и виђености. Премудри

О томе вели: „*сладак је санак ономе који ради, јер мало или много, а ситности бога-шоме не да сивати*“, и „*видјех, да ништа нема боље човјеку, него да се весели онојем што ради, јер му је то дио*.“ И српски народ наш лијепо каже: „*ко не смишља пошљедњу, прва га по глави бије*.“ А и Христос налаже нам, да радимо док имамо дана, и пријети, да ћемо на ватру, као и дрво које не доноси плода, ако не радимо. А исто ће тако проћи и трошације, што несмишљено упропашћују добро своје и са благом изгубе обично и све остало, па и саме пријатеље, и остану напошљетку без игдје ичега, без икога свога.

По томе дужни смо да *радим* сви, а особито они, који добро своје изгубише властитом кривицом својом.

Осим рада нужна је и *штедња*. Српски народ наш вели: *тешко је стећи а још теже сачувати*.“ И пита хоће тиме да каже народ наш? Хоће да каже то, да много памети треба, да новац остане у једним рукама, на мјесту једном задуго. За то и видимо доста пута људе једне и исте, да су богати, а пошље да осиромаше; а ријетко видимо да богатство прелази и на треће кољено, јер „*нашљедство, које се брзо добива, благословено не бива*“ вели Премудри.

Ми Срби познати смо као људи, који умијемо брзо да стечемо, ал не умијемо задуго да сачувамо тековину нашу, ма да знамо и говоримо: „*у радише свашта више, у штедише још више*“, и „*ко не начува, не натјече*.“

По доброту срца свога лако дамо кад имамо, и не рачунамо, сваки пут, колико можемо да потрошимо.

Времена у која живимо, истина да су тешка, но ко штеди и ради, може и данас лијепо да хвата крај с крајем и још и на страну да меће.

То нам доказују сви они, који напредују и данас иметком својим, да не може боље бити. А да су и прилике за штедњу и данас овдје код нас боље, него ли по многима другима крајевима, то нам доказују опет многа странци, што јатомице наваљују овамо к нама и по скупе новце узимају куће наше и земље.

За то и радимо и штедимо, ако хоћемо да земље наше остану и надаље наше, и ми да у кућама нашим и на огњишту отаца наших и дједова и одсад печемо печеницу, и мијесимо чесницу и крени колач наш као и досада.

Осим штедити и радити дужна је сиротиња и тријељиво сносити судбу своју, и не роптати ни на кога ради сиромаштва свога. А за што? Зато то, јер сиромаштву нашем, или смо криви сами, или смо га наслиједили од наших старијих, или нам је сиромаштво пало у дио од Бога.

Ако смо сиромаштву нашем сами криви, морамо га тријељиво сносити, гријехе наше кајати, и Бога молити за помоћ, да изгубљено повратимо што прије себи и својима, којима смо дужни сачувати и предати добро наше у аманет.

Ако смо сиромаштво наше наслиједили од старијих наших, дужни смо и онда сиромаштво наше сносити тријељиво, јер као што нашљеђујемо од старијих наших добро, тако нашљеђујемо и зло. Благослов и клетва прелази с родитеља наших на нас подједнако, као што вели св. Писмо „*Бог казни дјецу до четвртога и деветога кољена*.“ Но могу милошћу Божјом и од родитеља злих и неваљалих да буду дјеца добра и честита.

А је ли нам сиромаштво наше од Бога, то смо и у томе случају дужни сносити сиромаштво наше тријељиво, знајући да смо синови божји, с којима располаже Бог, како вађе Он по вјечном промислу Своме за добро, а не како би то нама боље у прилог ишло. А Бог, као многомилостив Отац наш, неће смрти наше, него само да се покајемо — поправимо.

Будимо, дакле, свагда у сиромаштву нашем тријељиви, имајући на уму ону нашу мудру народну: „*шриен спасен*“ и „*сирилење од дудова лишћа свилено плашно начини*.“

Уза све то, још нам ваља знати и памтити и ово. Сиромаштво само собом нити је тешко, нити постидно. Све стоји до тога, како смо дошли до сиромаштва, како носимо сиромаштво наше. Пита се, да ли смо сиромаштву нашем сами криви, да ли сиромаштво наше носимо као синови бо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

жји с *вјером*, да се можемо отрести сиромаштва нашега, само ако хоћемо.

А у осталом и сиромаштво има своје добро, има своје лијено лице исто тако, као што и богатство, има своје ружно лице. И на нама је, да си код сиромаштва окренемо ону страну, која је добра, која спокојава, а не ону која обезпокојава душу нашу.

А шта вели српски народ наш за сиромаштво? Вели: „*Није сирома онај, који мало има, него онај који много жели*“, и још вели: „*Мала глава, мала главобоља*“, и — „*Богат је ко је задовољан*.“

Па шта хоће да каже тиме побожни народ наш? Хоће да каже то, да срећа наша и задовољство, не стоји можда до богатства нашега, него до *благослова* божја у нама и на нама, и са већим богатством да иде обично и већа главобоља, већа брига и невоља.

И тако исто, да богатство наине није то што и *срећа*, а сиромаштво, да није то што и *несрећа*. „*Богат и сиромах среташу се, обојицу је Господ створио*“, вели и Премудри. И да није тако, не би добро било. Не би право било, кад би ишло редовно испод руке једно с другим: срећа и богатство, несрећа и сиромаштво. Но не иде тако, него ми видимо сиротињу чилу и веселу, а богаташа гледамо гдје обично дрми, хуче и уздише, свега му је мало, свега му је мало, свега би још више.

А откуда може да буде тако? Може да буде тако отуда, што је Бог свакоме од нас дао слободну вољу, по којој можемо да си бирамо оно шта хоћемо, срећу или несрећу, благослов или клетву, а не, да срећа наша и блаженство зависи једино од пропадљивог, непоузданог богатства нашега. Не! Ми као синови божји, господари смо, не само свега што је око нас, него смо господари и свега што је у нама. Господари среће наше и несреће, блаженства. И *за то*, нити смо сиромашни, ако не ћемо да смо; нити смо несрећни, ако не ћемо да будемо то; нити смо проклетни, ако проклетство сами не навучемо на се и у се.

Тако је с једне стране, а с друге сиротиња мање има жеља, мање потреба, и

за то може лакше да господари жељама својима, лакше да подмирује потребе своје, лакше да дође до среће, до мира и задовољства свога. „*Сиротиња је маши здравља*“, вели наша народна пословица, а могли би рећи, да је скоро и мати мира и задовољства људскога.

А сада пријеђимо к богатима, да видимо ко су и шта су они; какови треба да су, а какови не треба да су, као синови божји и нашљедници овдје на земљи.

„*Богатство је богатима тврд град*“, вели Премудри, а тиме хоће да каже, да су богати у своме богатству као у тврду граду, сачувани од гостију незваних.

Богатство, да буде богатима заиста тврд град, мора да стоји на темељу чврсту, на закону божјем и правди, и у томе граду мора да влада: добар запт, добар божји дух: дух премудрости, дух разума, дух страха божјега. А на опкопима града тога мјесто убојнога оружја, мора да се чују и виде добротине хришћанске: *мир, вјера, љубав, кротост, милосрђе*, јер иначе богатство није тврд град, него крта рушевина, која може да се скрха свакога часа, а с њоме да пропанемо и ми заједно.

Богатство, да буде сретно и благословено, мора доћи к нама *само*, а не да ми трчимо за њим као без главе и душе; и мора доћи к нама као милост божја, и пасти као роса небеска на срце наше и умекшати га тако, да може лако да осјети ближњег свога невољу, и да ју прими као своју рођену.

Јест! сретно је и благословено богатство, али само онда, када је оно сиротињи *око*, што ју прати по голи врлети, и кад је оно сиротињи *рука*, што ју чува од понора глува.

Таково богатство подобно је сунцу, јер и оно свијетли и грије оне што стоје око њега и примају свјетлости, што ју просина душа богаташа, и примају тоpline, што ју даје срце богатога. И таквоме богатству не можемо ми, као синови божји, а да се не клањамо од чиста срца, знајући да „*благослов Господань обогаћава*“, и знајући, колико брига и муке љуте задаје богатство богатога, да одржи богатство своје и да дохотке своје пораздијели само

WWW.UNI-IB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

годишње на хиљаду страна, а можда и на више!

Таково богатство заиста је „*благослов Господан*“, и за онога чије је, и за оне, који имају дијела у њему, а нијесу се бринули ни трудили око њега нимало.

Но покрај таковога богатства је *благослов Господан*“, видимо на жалост и богатства, подобна тамној незграпној гомили, што по људе на далеко око себе одбија и плаши, — богатства што по се нагомилало без труда и зноја и права благослова божјег, и као што је дошло по гријеху, тако се обично и чува, једино злу и гријеху од кога је и дошло. „*Има љушо зло*“ — вели Премудри — „*које видјех под сунцем, богатство које се чува на зло ономе чије је.*“

Такова зла, пуста новца ради, гледамо доста по свијету унаоколо. Гледамо људе како се отимају за службе разне и послове, не можда службе ради и посла толико. колико добра, лахка и угодна живота ради. Гледамо родитеље, како још из малена дјечи својој одређују, шта ће које данас сутра да буде, не можда према томе, за што је дијете које, по способностима својима, него родитељи обично одређују то према томе, како ће дијете данас сутра што боље живјети, а што мање радити, знојити се. Гледамо њих толике без разлике на знање и занимање, на нужду и потребу, гдје као без главе трче за новцем и уживањем; а без права са Богом и душом рачуна.

Новац је још и данас многима *господар*, а по ријечима св. Апостола Павла, новац није добар господар, него је *слуга* добар, и за то и пролазе зло сви они, којима је новац господар, а не слуга. Зло пролазе они, који се у животу своме и раду не обзиру ни на што толико, колико се обзиру једино на новац; они који су новаца непрестано гладни, јер: „*ко је новаца гладан неће се наситити никада*“, вели Премудри, и, „*корјен је свију зала среброљубље*“, вели опет велики Апостол Павле.

То среброљубље, или „*гладан бити новаца*“ или „*служити новцу*“ реметило је људе и данас добре у свијету међу свијетом одношаје, добри ред

и запт између млађих и старијих, између дјече и родитеља, слугу и господара, радника и посједника. За то видимо још и данас и код просвијећених науком Христовом људи доста *претварања* мјесто смирености, *мржње и зависти* мјесто љубави, па и међу самом браћом рођеном, а све понајвише пуста песита *новца* ради. Видимо висока брда богатства и дубоке долине сиромаштва повчаного.

И сада, на кога да се обратимо са молбом за помоћ, за савјет мудар и добар, како ћемо то све да уравнамо, исправимо, онако, као што сам Бог то заповједа. А на кога другога да се обратимо ради тога са молбом, него ли на *Онога*, који је и дошао к нама: „*да објави еванђелије сиромасима*“ и који је по Апостолу Павлу: „*будући богати осиромашило нас ради, да се ми обогатимо.*“ У св. еванђелију и у опште у св. Писму и старог и новог завјета, наћи ћемо ми довољно божјих ријечи, које нас упућују: како ћемо с наше стране да олакшамо сиротињи сиромаштво њено.

Најприје да споменемо неколико само изрека старозавјетнога Писма Светога: „*Ко чини криво сиромаку — осиромашуће.*“ „*Ко чини криво убогоне, срамоти Створитеља негово, а поштује Га, ко је милостив сиромаку.*“ „*Господу позајмљује ко сиромаку даје.*“ „*Ко затискује ухо своје од вика убогоне, викаће и сам, али неће бити услишан.*“

То су све ријечи Премудрога на хиљаду година прије Христа. А како нас учи сам Спаситељ нас Исус Христос?

„*Не сабирајте себи блага на земљи гдје мољац и рђа кваре и гдје крадљивци поткапају и краду*“, него „*иштите прије свега царства божја и привде његове, а све друго доће само собом.*“

А како ће нам све друго доћи само собом? Све друго доће нам само собом једино тако, ако смо синови божји, јер онда ћемо уједно бити пуни вјере и наде у Бога, у вјечну истину Његову и правду, и онда Бог даје нама све друго као награду за вјеру нашу и наду у Њега, а за љубав нашу прама Њему и ближњима нашим, а особито онима, који страдају од неимавштине и требају помоћи наше и љубави.

Ту помоћ нашу и љубав дужни смо безувјетно указивати сиротињи, а не одвраћати од ње лица свога и срца, кано онај у св. еванђелију богати од сиромака Лазара, или кано онај други богати, што но је водио бригу само о себи и рекао души својој: „душо! имаш свега на љеша многа, почивај, једи, пиј и весели се!“ а није се у добру своме сјетио сиротиње, којој треба да указујемо љубав нашу и помоћ много више него ли богатима, јер ови тога не требају од нас толико, колико сиротиња.

Том љубави нашом и помагањем ближњег нашега можемо ми за земаљска, за времена блага наша, да си прибавимо небеска, вјечна, ако према оној, о суду вјечноме, науци еванђелској, будемо и ми гладне ранили, жедне појили, наге одијевали и т. д.

Побожни српски народ наш, давно је ту науку Христову записао у побожну душу своју, и његово „*фаче самоуче*“ онако ју красно читало у оној пјесми нашој о цару Константину:

„Рука му се десна посветила,
„Што се цару посветила рука
„Њом је многа добра учинио,
„Многе гладне јесте наранио,

„А жедне је царе напојио,
„Голе, босе јесте предео,
„Надгледао ништа и убога,
„За то му се посветила рука.“

Но и данас још има руку, које не раде да се посвијете, него су кано и рука онога у св. еванђелију младића, који је отишао од Христа ожалошћен, кад је на питање своје, шта има још да чини, па да се достане живота вјечнога, добио за одговор: *да прода што има и разда сиротињи*. А за што је отишао ожалошћен од Христа? За то „*јер је био врло богат*“, каже се у св. еванђелију.

Има на жалост и данас *шакових* младића, а има и стараца, који се сневеселе и окрену нам леђа своја и оду, чим споменемо, да одвоје шта од иметка свога сиротињи.

Има таквих, ал' има, Богу хвала, и људи, који се сваким даном све то боље окрећу Христу, и врше науку Његову и дају од двије, хаљину једну сиротињи, која нема ни једне.

Данас не само да учи црква, него је устала и држава, устале су поједине земље и власти и друштва, а устају и поједини људи, да изнађу средства и начине, како да се помогне с реда сиротињи: старој и младој, здравој и болесној. И данас нема ваљда већег и виђенијег мјеста, у коме се не би натјецало мушко и женско, поједина друштва и људи, у бризи и раду, да се што више олакша сиротињи сиромаштво њено.

А у новије доба обраћају на се особиту пажњу „*земљорадничке задруге*“ са родољубивим и Христољубивим задатком својим, да земљораднику нашем помогну изаћи на прави, на божји пут, и поћи, ако Бог да, у свему бољима данима својима на сусрет.

Дух дужности братске и хришћанске све то боље се буди у нама и међу нама, дух синова божјих све то више јача и спаја нас у једну божје љубави заједницу свету.

Ми се чудимо одважности, којом је „*Косовска дјевојка*“ по крваву пољу тражила рањене јунаке, да их залаже крувом бијелијем и кријени вином руменијем. А зар да се не чудимо одважности и самопрегоревању данашњих из најљепших палата женскиња, које се преоблаче у обичне болничарке руво и остављају сјајне дворе своје да дворе по разбојишту и болницама, војенима и грађанским, болне и рањене.

Косовска дјевојка ишла је на своје Косово, да двори своје јунаке, своју браћу и стричеве, а данашње самарићанке иду и на туђа поља бојна, да дворе и јунаке туђе, а по који пут и саме непријатеље рода свога и домовине, управо као што заповиједа Христос: „*љубите непријатеље, јер која вам је корист, ако љубите оне, који вас љубе,*“ а то је виши дух, дух љубави хришћанске, дух дужности синова божјих.

Тај дух будан је данас у хришћанству и уочава на све стране сиротињу гладну, голу, босу, болесну и слабу, чија она била да била, и даје што коме не достаје.

Глуво, нијемо, слијепо, кљасто, ромо, слабо и болесно пази се и служи данас у згодним кућама, што их је сиротињи подигао дух љубави братске и хришћанске, дух дужности синова божјих.

Истина и данас има још доста *оних* гомила блага неблагословена. Има доста *оних*, који не штеде и не раде, *оних* богатих младића, што се немогу да раставе са иметком својим сиротињи за љубав. Има доста и *оних* богатих, који ће тешко — по ријечи Христовој — у царство небеско ући, па шта ћемо да радимо с таковима тврда срца и главе људима?

Пустићемо, по ријечи Апостоловој, да им суди Бог, који зна и оно, што је сакривено очима нашим, духу и суду нашем.

А ми ћемо као добри Хришћани молити се Богу, да се под топлима вјере и љубави хришћанске зракама што прије и одважније тргну лијени и поспани на посао, трошације да се што више освијесте и умјере, а срца онијех младића и стараца тврдица, да се што боље умекшају и удобровоље за сиротињу. И ту молитву нашу поткријепићемо добрим примјером нашим у штедњи и радом, у добром богоугодном животу и дјелима милости тјелесне и духовне.

Тако нас учи да живимо и радимо наука рођенога на данашњи дан Христа Спаситеља нашега, и ако по тој науци узживимо и узрадимо, онда ће сваки од нас осјећати по ријечима Премудрога, *потребу да чини милостињу* и то ће још боље покренути и *оне друге*, да се што прије окрену Христу, па да сви заједно славимо и хвалимо, данас и свагда Бога за све, чиме нас је обдарио, као синове своје и нашљеднике овдје на земљи. А тако ћемо да се понајљепше одужимо и честитима и светима оцевима нашим и дједовима, који нам оставише у аманет не само добра земаљска, него и свету светосавску вјеру нашу православну, име наше српско и образ, и срце, које по ријечима пророка Давида „*воли да твори наредбе Твоје Боже вавијек, до краја.*“

Боже Свемогући, буди нам у помоћи, да не само одржимо, него да и умножимо добра она, што их наслиједисмо од честитих и светих отаца наших и дједова.

„Гди спаси Царъ ѿ оуслъшии ны.“ *Амин!*

У *Пакрацу*, пред Божић 1898.

Гореспоменути смирени Епископ

Мирон.

Његова Светост, православни Архиепископ Карловачки Митрополит и Патријарх српски, преузвишени господин Георгије Бранковић, благоизволео је произвести први дан Божића прошле године професора Богословије Карловачке и синђела дра Георгија Летића за протосинђела.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Идеали невере.

К. П. Побѣдоносцевъ.

I.

Стара реченица; „*рече безъменъ въ сердцѣ своемъ: неѣсть Богъ*“, показује се данас у свој сили својој. Истина је њена јасна као сунце, и ако је сада већ свима „напредним умовима“ овладала нека страсна жеља, да се лише Бога, да Га сакрију, да Га униште. Људи, — чије су мисли добре и поштене, иду за тим, да створе конструкцију доброте, части и савести без Бога. Пусте жеље!

Дошавши Француска до границе свога политичкога расула, наумила је, у лицу своје владе, да организује народну школу „без Бога“. На несрећу нашу, неки преставници интелигенције, међу нама нису далеко од оне московске кнегиње, што је клицала: „Ах! Француска! Нема у свету лепшега краја,“ те нам је још недавно прослављени педагог показивао нову француску школу, као идеал, коме ваља да подражавамо.

У број нових француских књига, што су официјелно одређене за руководство при обуци у женским државним школама, долази и књига, под именом: „Морална и грађанска упуства младим девојкама,“ написала гђа Гревилъ. (*Instruction morale et civique des jeunes filles.*) То је нешто налик на морално-грађански катихизис, којим мисле да замену у школама наставу у закону Божјем.

Књига ова врло је важна. Она је раздѣљена на три дела, а сваки део на неколико глава. Први део садржи у себи морална правила, појмове о дужности, о части, савести и т. д. Други део садржи у себи кратко учење о држави и о државним установама. Трећи део — учење о женскињи, о њеном позиву, свој-

ствима и добротинствима. Излагање је у књизи збијено, просто, јасно — као што се пишу учебници, са много примера и сликама у тексту. Не може се ништа рећи против суштине самог учења: оно позива на ред, добар морал, чисте мисли и намере, на добротинство, и енергично се обраћа осећању и сазнању дужности, а женскињу строго показује њене обвезе у домаћем животу и друштву.

Али ево, шта се мора приметити. Ни једанпут, ни на једној страници не спомиње се о Богу, нема ни најмањег наговештаја о религиозном осећају. Автор, разјашњујући дубоко и крајње значење *савести* у човеку, овако дефинише савест: „Савест је разматрање онога *мишљења*, које имају о нама и о нашим делима други људи“ (*considération de l'opinion des autres*). На овом несталном и колебаљивом темељу *људскога мишљења* теже многи, да утврде моралне основе целог живота! Ту се управо испуњава реченица: „Они што се граде мудрима — обезумише.“

На несрећу, у тај поток безумља, који се сада по Француској разлива, хоће да утечу и из Русије, плитки поточићи руске интелигенције; те из јавних њених гласила, из новина и листова, из „напредних“ чланака и фелтона, чује се, где се у хору понавља онај исти глас московске кнегињице. А том хору приступају често с добром намером, али врло наивни и неискусни умови, који уображавају, да им новине и листови доносе неку „нову реч“ цивилизације.

Жалосно је и читати, како новинарске критике расуђују у питању школе, — да се без религије не може, да је религиозна обука потребна, али све то без цркве и њених служитеља. Кад би говорили јасније и простије, рекли би: Ми не одбацујемо религиозну обуку, ми је шта више тражимо, ми не схватамо школе без ње, — само нећемо *клерикализам*. А под покривалом овога термина разуме се црква и све што је црквено. Тај језуитски начин излагања, усвојен новим апостолима народне школе, доводи у заблуду многе читаоце, који не умеју да „разликују дух“ писања.

Не знају, ти добри људи, да се сада и реч *религија*, као и многе друге речи изменила у свом значењу, и да под њом већ многи почеше разумевати нешто таково, од чега, кад би га упознао, одступио би с ужасом сваки

човек, који право у Бога верује. Не знају, да је у наше време измишљена религија без Бога, те да је и сама реч Бог, у употреби код т. з. *људи од науке*, добила особито значење.

Год. 1882. појавила се знатна књига, која је обратила на себе опћу пажњу. Бога су већим делом одрицали непријатељи сваке религије, с осећајем неосетљивости, с изразом лакоумслене или злобне ироније, с проповеђу о искључивом значењу *материје*. У тој књизи на први поглед изражава се у мирном тону, с достојанством, с идеалним погледима на живот, цело учење о религији без Бога. Књизи је тој име: *Природна религија* (Natural Religion, Lond. 1883) Њен је автор — оксфордски професор Сили (Seeley). онај исти, чије је прво дело *Ессе Homo*, што се појавило 10 год. пред овим, обратило тада на себе пажњу не само људи од светске науке, већ и побожних идеалиста, који мишљаху, да ће у њему наћи неку нову мисао односно реч о Христу и о Хришћанској вери.

По црквеним људима и у то време та књига чинила се некако чудна и сумњива. Њој се никако није могло односити с поверењем.

Књига та садржи у себи вештачку анализу земаљскога живота и карактер Исуса Христа, али искључиво у границама његове човечанске природе Она је била написана у духу дубоке смирености, језиком филозофским, но не туђим терминима црквеним и богословским. Сврха анализе показиваше се јавно као намера, да се разјасни Христова слика ради смиреног подражавања. Чинило се, да је автор — Хришћанин, пун побожности. Ипак, многи побожни читаоци те књиге не вероваху то: јер се с њиховим Хришћанским погледима и осећајима није слагао — тај, само по изгледу хришћански осећај и погледи ауторови. Слика Христова у тој књизи била је слика врховне светлости чистоте и блакости, али Он сам није рођен, није Онај, кога смо ми навикли од детињства да гледамо и поштујемо као Богочовека, Реч Божју, није онај Христос, Кога слави Црква Христова. По што-шта чудно налазило се у књизи, као да је автор њен или веру изгубио, или бар да није далеко од тога; ипак у тој књизи автор је још јасно утврђивао веру у лично биће Бога, у бесмртност душе човечије, у месијанско значење доласка Христова у свет, шта више, и ако с неким

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

колебањем, и у стварност чудеса Христових. Прошло је 10 година, и он се јавља као ускићен проповедник религије, али религије нове, а не Христове. Старо откривење — вели он — одслужило је своју службу; место њега појавило се ново: новији истраживачи природе, историци, филозофи — показали су нам такво откривење, о којем ни сањали нису стари пророци. С те тачке гледишта библијска критика немачких учењака виша је и савршенија од саме Библије. Обраћајући се с необичном наивношћу људима, који верују и људима црквеним, он пита: „зашто да се препиремо, зашто да непријатељујемо један другом? Ми се можемо сјединити у једној вери. Ми људи науке, такођер верујемо у Бога, наш је Бог — природа, која је у извесном смислу откривење.“ „И тако, ми нисмо безбожници, понавља он, и сав спор међу нама, људима науке, и вама богословима, само је спор о речима. Није ли свеједно рећи: наш је Бог — природа, кад је научна теорија васељене што и теорија теизма. Доиста, природа је сила, која је ван нас, закон је њен за нас безуслован, — ето, дакле, шта је, Божанство, коме се ми клањамо.“

Није ли чудно, кад автор, одбацујући лично биће Божје, у исто време енергично протестује против тога, што га окривљују, да је пао у атеизам, те сам одбацује и осуђује атеизам. Али шта је то атеизам по његову мишљењу? На ово питање автор одговара таквим измишљотинама, које већ и прости ум мора схватити као безумље.

„Оно, што обично називају атеизмом, врло је метафизички облик одрицања и не има озбиљног значења. Прави, стварни атеизам има сила озбиљније значење и садржава у себи велико морално зло. Први атеизам може се назвати опћим термином *својеволја* (wilfulness). Наиме, сваки рад човеков је уговор с природом, уговор наше потребе с вечним законом природе. . . . Не признавати ништа, осим властите воље, уображавати да је све приступно што је опазила силна воља, не признавати ван себе никакове више силе, коју треба задобити и склонити на своју страну, да се постигне успех у предузећу, ето, у чему се састоји *чисти атеизам*. Желећи да разјасни пример ову мрачну и збркану мисао, автор наводи пример државу, која у судбини својој по-

казује слику чистог атеизма, и указује на Пољску. *Sedet aeternumque sedebit* — вели он — несрећна Пољска, испаштајући казну због преступне атеистичке својевоље, с тога што се наслађивала безграничном личном слободом, која није хтела да се изравна с природом ствари.“

Састављајући своју теорију религије, автор подробно описује како се рађа, по његову мишљењу, религиозан осећај из науке, и како, пролазећи кроз призму уображења, дели се у моралном човекову суштаству у облик тројакe религије: религије природе, религије човештва и религије лепоте.

У тој књизи, која је додуше написана с даровитошћу и одушевљењем, исказано је, и ако први пут тако потпуно, старо учење. Читалац срета у њему познате црте тако модног у наше време позитивизма, црте — познате по делима Канта, Борђа Елиота и тако омиљеног код руских преводилаца Херберта Спенсера. Ни у једном од поменутих дела не исказује се тако јавно унутрашња немоћ те модне теорије, као у књизи „Natural Religion“. До какова безумља може да дође ум, када занесен гордошћу самообоготворења, одриче *натурално* у животу и васељени, те се лађа, да створи своју теорију живота у њеним одношajима к васељени. Непризнавајући личног Бога, она се труди да задржи религију, али у залуд се труди да установи предмет религиозног осећања, јер осим живог Бога нема другог предмета за религију. Одбацујући невидљиви свет бесмртност душе и будући живот, она ипак сматра да сврху живота срећу, али се узалуд труди да је ограничи границама материје и земаљскога бића. Називајући откривење измишљотином или маштом, а сваки догмат лажју, сна сама, ипак, тражи себи ослонац не у чему другом, већ у новом догмату, износећи у облику аксиома, у који се мора веровати, неизмењиви и безкрајни прогрес човечанства.

Ова теорија, као да рефлектује у себи баш ону *својеволју* и гордо упорство мисли, које наш автор сједињује у свом појму с атеизмом. У ње не можеш видети оне потпуне и јасне *уверености* и сталности учења. Проповедници њени — у својој проповеди о срећи човечанства — све се спотичу о факат, који не могу да одричу. Та фактичност је неизбежно присуство *зла* и *борбе*, насиља и неправде у човечјем животу — аргуменат *песимизма*. Тај

се аргуменат не да сакрити; неки од апостола позитивизма старају се да га забаци и сакрију или вешто ћутке обиђу; други, савеснији, заустављају се пред њим са тугом и сумњом. К броју последњих припада и наш автор. Прослављајући нову религију природе, човештва и лепоте, коју он проводе, доказујући сву моћ и фактичност религиозног култа, који с њом сједињује, он у исто време говори: „Једва почнемо да се умиривамо на тој мисли, да је све, што је познато и природно довољно за живот човечји, кад ето подиже главу своју песимизам и доводи нас у забуну.“ „Да није песимизма, примећује он на другом месту, ништа не би бунило наше религиозне клањање.“ А на самом крају књиге, саградивши своју зграду, говори овако:

„Чим се даље шире и удубљују мисли наше, према томе, како нас васељена обузима и ми се привикавамо на бескрајност у пространству и времену, тим нас већма поражава осећање властитог ништавила, те ми од страха дрхћемо — морална немоћ овлада нама. Неко време тешимо се идејом самопожртвовања, говоримо: Нека ја ишчезнем, мислићу о другима; али ето, брзо и друге тако исто презиремо, као и себе; све невоље човечје, скупа, чини се, да нису вредне, да их олакшавамо, срећа човекова, — па и највиша — преставља се тако бледа, да се и не треба бринути о њеном напретку. Сав морални свет своди се на једну тачку; град духовног живота, стан светих — одлази далеко и светли као звезда, која се једва и приметити може; добро и зло, правда и неправда чине се као бескрајно мале ефемерне величине, а вечност и бескрајност остају негде ван моралног света. Осећај љубави изумире и истроши се у свету где се све добро и све што постоји — хладно — троши у свом властитом сазнању слабости и безпредметности. Натприродна религија — додаје ту автор — испуњава сву ту празнину, свезујући љубав и правду с вечностићу. А ако је она истрешена, по чему ће тада послужити природна религија?“

Може ли се веровати, да је те речи написао ватрени проповедник природне религије? Ето, тако може и озбиљан ум да се заплете у умној мрежи, што ју је сам собом сплео.

Сушност целе ове књиге, при свој умерености тона и при свој искренности автора — очајна је парадокса. Да разни погледи на свет

— научни, вештачки, хуманитарни, садржавају у себи елементе религиозног осећаја — то је истина. Али они не садрже у себи елементи нове вери, нове цркве, већ су посебни чланови — *dis jecta membra* — једног истог хришћанског погледа на свет. Никаква религија није могућа без признања аксиоматичких истина, које се не могу постићи индуктивним путем. Таквим аксиомима припада биће личног Божанства, духовност душе човечје; отуд истиче *супернатурализам*, без ког се не може замислити никаква религија. А научне истине (осим математичких) по својој суштини условне, приступачне су само ученим људима, те се само *обманом* могу натурити маси у догматичком облику. Та се обмана сада и догађа..... ми је сваки дан гледамо.

Мисли о проповедништву.

Кад свет иде из цркве погнуте главе и не говори шта више и не гледи ни у кога, значи, да је проповед била добра и лековита; јер то је знак, да сваки носи нешто што је за њега.

Св. Амвросије.

*

Боље да нас граматичари куде него да нас народ не разуме. Бл. Августин.

*

Волијем у цркви пет речи схватљивих и појмљивих, него десет тисућа на туђем језику одувати као у рог, који моје војнике не ће одушевити на духовни бој.

Св. Григорије Назијанзин.

*

Узоран живот без говора више користи него леп говор без узорна живота; јер онај користи и ћутањем, а овај и кад више не носан је. Св. Исидор Полусиот.

Свештенички мировински фонд.

И ако сабор наш г. 1892. није могао свршити најглавнији посао свој — коначну автономну организацију — он је донео две мировинске уредбе, које ће му увек бити на славу и част. И кад владавину данашњег патријарха, Његове Светости *Георгија Бранковића*, историја не би имала да прослави и другим *Београдским* многим многобројним добрим делима, часно је је оценила већ ради ове две уредбе, којима је

задужила признање и захвалност свештенства, професора и народно-црквених чиновника.

Две мировинске уредбе из г. 1892. јесу и остаће, крај других, два светла монумента владавине данашњег св. патријарха *Георгија*. Дао му Бог века — биће их много више!

Но мировинска уредба за свештеничке удовице и децу, крај све своје племенитости и користи, половна је.

Мировинском уредбом за народно-црквене чиновнике и професоре збрињене су не само удовице им и сирочад, за случај смрти ранитеља њихова, него су збринуте те удовице, сирочад, као и њихови ранитељи, и за случај умировљења ових последњих.

Другом мировинском уредбом, о мировинском фонду за удовице и сиротну децу свештеничку, збрињене су те удовице и деца само за случај смрти дотичног им ранитеља-свештеника. Али нити су свештеничке удовице и њихова деца, нити је сам свештеник збринут, као што треба, за случај његова умировљења. Нису збринуте, јер 400 фор. годишње мировине, која се пре милостињом назвати може, није довољна за egzистенцију свештеничке породице, за живота свештеникова. Није она ни праведна, с обзиром на, обично, дуггодишњу службу умировљенога свештеника, а није ни достојна с обзиром на узвишени чин свештенички, којег би репрезентовати требао и морао и умировљени свештеник. Таквом мировином остаје ненаграђена остарелост у служби свештеничкој, а уз то бачена бива цела породица остарелог свештеника највећем искушењу сиротовања; таквом мировином понижен је цео свештенички сталеж.

Данас се свештеничке мировине подмирују само из јерархијскога фонда, чија средства, можда, не дозвољавају повишицу уобичајене свештеничке мировине. А можда би за које време била могућа и та повишица кад не би мировину тражили и они свештеници, који би крај личних помоћника могли још у активитету остати. Но кад би се и та повишица морала можда за време установити, могла би се она одржати само дотле, док се већим бројем мировина не би јерархијски фонд оптеретно, те би се мировине опет морале смањити и редуцирати на минимум.

Крај самога јерархијскога фонда о потребној, праведној и сигурној мировини, не може бити говора. Јерархијски фонд је једини, који

може данас притицати у помоћ и осталим многим црквеним потребама. Зато га не би баш ни требало оптерећавати издатцима, који се могу на друге начине подмирити, са што већом штедњом баш јерархијскога фонда. И кад помишљамо на мировински свештенички фонд, ми и не бацамо поглед само на јерархијски фонд, који би требао да се што јаче множи, јер ће нам требати много... Мировински свештенички фонд, држимо, да треба основати као и мировински фонд за професоре и народно-црквене чиновнике. А пошто постоји већ свештеничко-мировински фонд за митрополију целу, могао би се он проширити и протегнути и на мировине свештеничке, уз модалитете, које ће надлежни фактори за најбоље пронаћи, а у расправу којих за сада не улазимо.

Мисао о мировинском свештеничком фонду постоји; није она страна надлежним круговима, у којима ће она имати своју одлучну потпору. Његова Светост, преузвишени господин патријарх *Георгије* и високопреосвештена господа епископи, по љубави и старању архипастирском за своје свештенство, вољни ће бити, да тој мисли живота даду. Наше свештенство, са своје стране, учиниће све што може за оснивање свога мировинског фонда. Разуме се, да без сабора то не може бити. Али, до сабора ваља ствар разрадити и спремити. Томе послу приступити, нији рано. И као што је сабор 1892. године, ма и половином мировинском уредбом задужио захвалност свештенства, дао Бог, да се идући сабор потпуно одужи родољубљу српскога православног свештенства у митрополији Карловачкој, установом потпунога мировинскога свештеничкога фонда, а — буди дозвољено рећи — крај праведне уредбе о свештеничкој дотацији.

П.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(**Божићни дар сиротињи.**) Његова Светост, преузвишени господин, патријарх српски *Георгије*, благоизволео је Карловачком градском поглаварству доставити 100 фор. као свакогодишњи свој Божићни дар Карловачкој сиротињи.

(**Инсталација Шабачког епископа**) преосвећенога г. *Димитрија*, извршена је у Шапцу 21. децембра прошле године.

(Нова година.) После вечерњег богослужења у очи нове године, благоизволела је Његова Светост, преузвишени господин патријарх *Георгије* примати најсмерније честитке, које су Његовој Светости корпоративно подастирали: српско православно, затим римокатоличко свештенство, чиновништво града Карловаца и котарског суда, професори гимназије, автономно чиновништво, учитељство, српска женска задруга, занатлијска задруга и др. На сами дан Нове Године, као и сваке године, поклонили се Његовој Светости настојатељи фрушкогорских манастира са својом најсмернијом честитком.

(Избор Карловачког прете.) Преч. Архидијецезална Конвисторија, у седници својој од 30. децембра прошле године једногласно је одобрила избор односно именovala г. протојереја *Јована Јермића* за пароха при св. Николајевској саборној цркви Карловачкој и за протопрезвитера протопрезвитерата Карловачког.

(Избор прете у Вел. Бечкерек.) У прошлу среду, 30. децембра пр. г. обављен је избор пароха и окружног протопрезвитера Велико Бечкеречкога. Од компетената добио је парох Жарко Стакић 94 гласа, парох Ђура Страјић 48, парох Ђура Стајић 7 и парох Симеон Никифоровић 6 гласова. Пошто ниједан кандидат није добио $\frac{2}{3}$ гласова, имаће надлежна конвисторија једнога од њих да именује.

(Орден Милоша Великога.) Краљ Србије Њ. В. Александар I санкционисао је закон о ордену Милоша Великога. Орден Милоша Великога установљен је прошле године приликом Велике Свето Андрејске Скупштине, а за признање и одликовање нарочитих заслуга, стечених за народну династију Обреновића. Краљ је поглавар тог ордена и носи га као и сви чланови краљевскога дома. Краљ сам из властите побуде и по Својој оцени заслуга подарује тај орден, а указе и дипломе премаптисује канцелар краљевских ордена. Од Цвети 1899. у сваком указу, којим се ма који степен тог ордена подарује, каже се заслуга, која се одликује, а докле може се подарити орден без нарочитог помињања заслуга. Одликовани ордену Милоша Великога не плаћају за орден никакву таксу. Орден Милоша Великога имаће четири степена. Први степен са *лентом*, други степен о *врату са звездом*, трећи о *врату*, а четврти на *прсима*.

(Руска црква у Берлину.) Како јављају из Петрограда, братовштина св. кнеза Владимира, која је под окриљем великога кнеза Владимира, намерава да у Берлину, на видну месту, сагради православну цркву, која ће бити посвећена св. Првозваном Ап-

дрији, св. Николи и св. Александру. У Берлину има неколико стотина православних; осим многих Руса има не мало Грка, Влаха, Срба и Бугара, који су упућени на тескобну капелу рускога посланства. Пре некога времена јавно је један берлински лист, да ће Русија у Берлину поставити епископску столицу, под којом би биле све православне руске општине у западној Европи. Али сада кажу, за сада неће се постављати епископ, него ће се управа православних цркава на европском западу предати Малцеву, протојереју рускога посланства у Берлину.

(Жупанијски школски надзорници.) Кр. земаљска влада, одел за богоштовље и наставу, издала је 24. децембра г. 1898. број 19 424 ex 1898. наредбу, којом се преиначују установе тачке 5. наредбе истога земаљско-владнога одела од 4. децембра 1896. број 1.128, којом се провађа §. 193. школскога закона од 31. октобра 1888, који се односи на именовање жуп. школ. надзорника. Наредба гласи: Установе тачке 5. наредбе кр. хрв.-слав.-далм. земаљске владе, одела за богоштовље и наставу, од 4. вељаче 1896. број 1128 стављају се изван крестности, тер имаду гласити како следи: Само они пучки учитељи, који су с успехом положили испите за учитељску службу на нижим и за учитељску службу на вишим пучким школама (§§. 82. и 85. закона од 31. октобра 1888. об уређењу пучке наставе и образовања пучких учитеља у краљевинама Хрватској и Славонији) могу се именовати жупанијским школским надзорницима. Наредба ова ступа у крјепост данашњим даном.

(Свештеници и калуђери у Шпанији.) У Шпанији има 9 арцибискупа, 46 бискупа, 543 других виших сановника, 1239 капоника, 16.991 парох, 13.245 капелана, 5771 намесник, 23.698 бенефицијаната (то су свештеници без парохија, који живе од читања мисе), 161 опат (игуман), 37.363 фратра, 2290 искушеника, 10.774 чатца, 7863 проста монаха, 20.552 думне, 1005 искушеница, 1130 световних сестара, 16.409 сакрстана, црквењака и т. д. Од прилике на 100 душа долази једно духовно лице.

(Папски одговор на предлог руског цара о разоружању.) Нашим читаоцима биће познато, да је силни руски цар Никола II, — прожман науком љубави и мира св. своје православне цркве и дубоко осећајући грдне последице данашњег „оружаног мира“ у Јевропи, на свима странама културнога развитка, као и недогледне опасности што их собом и у себи носи непрестано оружање јевропских држава, којем се оружању жртвују многе и велике друге потребе државне

и друштвене, — изашао је са предлогом општега разоружања, те узео иницијативу, да се сазове конференција у тој ствари. Као што су листови јављали, и папа Лав XIII. је почаствовао тиме, што му је саопштен од руске владе предлог православнога цара. „Нигде у свету, вели један од њих, предлог царски односно разоружања, није примљен са таквим ентузијазмом и није изазвао таково саучешће као у Ватикану“. Као што јављају талијански листови, папа Лав XIII. одговорио је на предлог руског цара о разоружању. Одговор је овај врло опширан, а адресован је на грофа Муравјева. Потписао га није папа, већ кардинал Рамполи. На крају одговора папа уверава, да руска влада може бити потпуно уверена у потпуну моралну помоћ Ватикана за „победу племените идеје, чију иницијативу остварења узела је на себе руска влада“. Али као што свагда, тако и ову прилику рад би папа да употреби на своју особиту корист. На првом месту жели Ватикан, по вестима „Italie“, да би у Русији епископска катедра дана била бившем могилевском коадјутору, епископу Симону, који се сада налази у заточењу у Одеси. Даље се папа нада, да ће сада добити од Русије дозволу, да му чешће могу римокатолички епископи долазити у Рим, ради давања инструкције и поуке, лично од самога папе. А на крају крајева, по мишљењу његову, Русији ће морати ступити „на пут религиозне трпљивости“. . . . Вјероватно је, додаје руски „Церк. Вѣстникъ“ да би тада још слободније и безобзирније такви мисионари, као Бјељакевич и њему слични, употребљавали над несрећним стадом своја инквизиторска средства „исправљања“!?. . .

СЕТИМО СЕ ШКОЛСКОГ „ФОНДА СВ. САВЕ“

Списак

прилога на Фонд св. Саве посетилаца манастира Шишатовца у течају 1898. године.

Стеван Трнић ђак Шишатовца 1 ф. 50 н.
Вељко Стојановић трговац Митровица 1 ф.
Милева В. Стојановић Митровица 1 ф. Влада
Марковић срп. нар. учитељ 50 н. Мара В.

Марковића Митровица 50 н. Душан Радосављевић поштар Чалма 50 н. Др. Никола Јовановић сенатор градеки Митровица 2 ф. Јосиф Инкеј заступник „Франко Хонгроа“ Митровица 1 ф. Миланка Инкеј Митровица 1 ф. Никола Поповић инжињер градеки Митровица 3 ф. Ђока Живановић чиновник градеки Митровица 3 ф. Андрија Магараш земљоделац Мирковци 1 ф. Вучко Ђукић Митровица 1 ф. Ђорђе и Мија Петровић апотекар Митровица 5 ф. Јован С. Мијић трговац Митровица 2 ф. Урош Возаровић трговац Лежмир 2 ф. Никола Поповић учитељ Лежмир 2 ф. Јоцо Поповић бележник Рајић 1 ф. Амвросије Поповић јеромонах Рајић 1 ф. Стеван Љубибратић Суботица 1 ф. Лудве Виличин капетан Суботица 2 ф. Божидар Вујић Хорошо Суботица 2 ф. Душан Јов. Секулић Митровица 1 ф. Александар Јов. Секулић Митровица 1 ф. Милан Јов. Секулић 1 ф. Предраг Ј. Секулић 1 ф. Јован Секулић трговац 1 ф. Софија Рокнић Митровица 5 ф. Дејан, Омер и Ненад Бирра Митровица 5 ф. Душан витез Кнежевић од Соколца Суботица 1 ф. Милош витиз Кнежевић од Соколца Суботица 1 ф. Душан Лепојев свршени матурант Суботица 1 ф. Сава Теодоровић кр. професор Земун 1 ф. Владислав пл. Јанковић властелин Чалма 10 ф. Из кутије прилога за св. Савски фонд у Шишатовцу 2 ф. 36 н.
— Укупно 66 ф. 36 н.

Позив.

Часна и пречасна господа свештеници чланови свештеничко-удовичкога пензионалнога завода Архидијецезе Карловачке овим се позивају у скупштину истога завода, која ће се држати дана 19. (31.) јануара 1899. г., у 11 сати пре подне, у гимназијској згради, ради донашања закључака на примедбе, што су од надлежне власти потписаноме председништву достављене на „Правила за конвикт архидијецезалнога православнога српскога свештенства у Ср. Карловцима.“

У Ср. Карловцима, 2. (14.) јануара 1899.
Председништво привременог управног одбора конвикта архидијецезалнога српскога православнога свештенства у Ср. Карловцима.

Председник:
Протопрезвитер Јован Јерemiћ.

ОД АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Молимо и н. прешилатнике, да нам подмире дужну прешилату, нарочито молимо славне црквене општинке, да нам подмире, како дужне прешилате тако и пристојбе за зтечајеве и огласе, те да нам не чине посла и трошка, што га носимо, неједаред потражујући од њих своје тражбане. Ако је чекање и чекамо али је време да се наши дужници сеше своје дужности.

Изашао је и распродаје се календар

ОРАО

ЛУБИЛАРЊО ИЗДАЊЕ ЗА 1899,
са 1 новом вињетом, 4 велике премије и 105 ликова и слика у тексту.

УЗ САРАДЊУ СРПСКИХ КЊИЖЕВНИКА УРЕДИО
ЧИКА СТЕВА В. ПОПОВИЋ.

Календарски део израдио је проф. Андрија Матић. Забавно-поучни део доноси 15 одабраних поучних чланака међу којима су и две приповетке. Текст је повећан са 3 табака — те износи 15 табака велике 4-тине.

Овако богато илустрован није био никада ни један српски календар до сада.

Цена му је стара 1 круна за Аустро-Угрску, 1 динар за Србију.

Растуривачима календара „Орла“ дајемо на веће наручбине 25% рабат.

СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПARIЈА.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. 2128. Е. К. 168 ex 1898. 1 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на парохију II. разреда у Обљају, протопрезвитерата кириноглиског.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епар. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. 1919. Е. К. 186 ex 1898. 2 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у Вргину-Мосту, протопрезвитерата кириноглиског.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. 2467. Е. К. 185 ex 1898. 3 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у Влаховићу, у протопрезвитерату кириноглиског.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. 1894. Е. К. 184 ex 1898. 4 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на парохију I. разреда у Дољанима, протопрезвитерата личнога.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. К 228/149. ex 1898. 5 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На место конз. одветника епархије будимске са годишњом платом од 300 фор. овим се стечај отвара.

Компетенти имају своје ваљано иструисане молбенице до 31. јан. 1899. овамо поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Сент-Андреји 24. нов. (6. дек.) 1898.

Председништво епарх. управе.

Ад К. зап. 343 ex 1898. 188 3—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место протопрезвитератског капелана у Сомбору расписује се овим стечај.

Компетенти имају своје, као што треба иструисане, молбенице поднети потписаној епархијској конзисторији до 19. (31.) јануара 1898.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Нов. Саду 17. (29.) децембра 1898. год.

Председништво.

Н А Т Ј Е Ч А Ј. 189 2—3

Расписује се натјечај за учитељицу на српској аутономној школи загребачкој.

Плаћа је 400 фор. а станарина 120 фор.

Изабрана учитељица предаваће осим прописаних приједмета још кућанство и ручни рад. Молбе са свједоцбама ваља унутити потписаном одбору до Сретенија 1899.

Одбор српске аутономне школе у Загребу 17. (29.) децембра 1898.

Ad K. 1905/341 ex 1898.

187 3—3

СТЕЧАЈ.

Ради сталног попуњења парохијског места П. плаћеног разреда у Деспот-Сент Ивану расписује се овим стечај.

Молбенице ваља путем надлежних претпостављених власти до 19. (31.) јануара 1899. год. потписаној епархијској конзисторији поднети.

Из седнице епархијске конзисторије бачке, држане у Новом Саду 17. (29.) децембра 1898.

Председништво.

Број 2155. К. зап. 504.

190 2—3

ЕДИКТ.

Позива се Станко Вишњић, бивши негда парохијанин Велико Грђевачки, а сада непозната боравишта, да се поводом тужбе жене му Ане против њега на коначни развод брака, у року од 6 мјесеци рачунајући од дана првога увр-

штења едикта овога у „Српском Сиону“ пријави усмено или писмено Епархијској Конзисторији овој тим пре, што ће се у противном случају поступак у предмету горње тужбе и без њега спровести.

Из сједнице епархијске конзисторије у Пакрацу, 15. (27.) децембра 1898.

Епарх. Конзисторија Пакрачка.

Ad K. зап. 342 ex 1898.

186 3—3

СТЕЧАЈ.

Ради сталног попуњења парохијског места VI. плаћеног разреда у Локу расписује се овим стечај.

Молбенице ваља путем надлежних претпостављених власти до 19. (31.) јануара 1899 год. потписаној епархијској конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Новом Саду 17. (29.) децембра 1898. год.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ

**ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ**

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене извађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табуку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нарловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног редра ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.